

РЕЦЕНЗИЯ

По конкурс за академична длъжност „Доцент“, обявен от Тракийския университет (ТрУ), гр. Стара Загора (Държавен вестник, брой 33/17.04.2018) в област на висше образование 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина; Професионално направление 6.4. Ветеринарна медицина; Научна специалност „Функционална патология и имунология на животните“.

Рецензент: Доц. д-р Андон Филчев, дб, член на Научно жури (протокол №23/22.05.2018 г. на ФС на ВМФ), утвърдено от Ректора на ТрУ (заповед № 1374/30.05.2018 г.). Избран за рецензент на заседание на журито на 28.09.2018 г.

1. Оценка на представените по процедурата материали

За участие в обявения конкурс за доцент по Функционална патология и имунология на животните са подадени документи от един кандидат – **д-р ПЕТКО ВАСИЛЕВ ДЖЕЛЕБОВ**, „доктор по патология на животните“, главен асистент в секция „Функционална патология и имунология на животните“ при катедра „Обща и клинична патология на животните“. Представеният комплект от документи на хартиен и електронен носител е в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав в ТрУ. Включва всички документи, описани в заявлението до Декана на ВМФ, за участие в конкурса, както и допълнителни материали, удостоверяващи научно-изследователската и преподавателската дейност.

2. Биографични данни и професионална кариера.

Д-р Петко Джелебов е роден на 29.03.1975 г. в гр. Сливен. Средно образование е завършил в гр. Стара Загора през 1994 г. в ГПЧЕ „Ролан Гарос“ с отличен успех, а висше през 2000 г. във ВМФ при ТрУ с много добър успех. След спечелен конкурс през месец ноември 2001 г. е избран за асистент в катедра „Обща и клинична патология на животните“, секция „Функционална патология и имунология на животните“. Оттук следва естествения път на професионално развитие и израстване, като последователно заема длъжностите старши асистент (2006 г.) и главен асистент (2009 г.), на която длъжност е и в момента. През 2014 г. защитава успешно дисертация и му е присъдена образователната и научна степен „**Доктор по патология на животните**“ (Диплома № 0044/11.06.2014 г.). Владее писмено и говоримо английски език, ползва също френски и руски език.

3. Преглед и анализ на научната дейност.

За участие в настоящия конкурс кандидатът за доцент по Функционална патология и имунология на животните, гл. ас. д-р Джелебов е представил списък на научна продукция от 29 заглавия, който включва дисертация, 24 научни статии, три учебни помагала и една монография. Научните трудове са описани в четири групи: Научни публикации, свързани с дисертационния труд – 4 бр., включително заглавието на дисертацията (н.т. 1- 4); Научни трудове, издадени преди защитата на дисертацията-

14 бр. (н.т. 5-18); Публикации, излезли след защитата на дисертацията – 7 бр. (н.т. 19-25); Учебни помагала – 3 бр. (н.т. 26-28); Монография – 1 бр. (н.т. 29).

В отделен списък са представени 13 заглавия на доклади от участия в научни форуми у нас и в чужбина, като 5 от тях са презентирани лично от д-р Джелебов, а 6 са отпечатени в пълен текст в реномирани списания (н.т. 15, 16, 18, 19, 20, 22, 24).

Отбелязах по-напред, едно от заглавията е дисертационният труд, а три статии (н.т. 2,3,4) са част от него и са получили оценка при защитата. На ръководствата за упражнения по Имунология (н.т. 26) и по Функционална патология (н.т. 27) съм направил оценка при тяхното издаване като един от рецензентите. Ръководството „Биометодология за хуманно използване на лабораторни животни в медикобиологични и научни изследвания“ (н.т. 28), както и монографията „Методология за защита и хуманно отношение към домашните любимци“ (н.т. 29) също за оценени от уважаваните от мен рецензенти преди тяхното издаване.

От така направения преглед на научната продукция на д-р Джелебов следва, че за оценка в настоящата рецензия приемам 21 научни публикации, отпечатени в пълен текст в чуждестранни и български научни списания и в сборници с доклади от научни форуми. Научните статии са публикувани в реномирани списания както следва:

- Оригинални статии в научни списания у нас и в чужбина без импакт фактор – 10 бр. (н.т. 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 23).
- Оригинални статии в научни списания у нас и в чужбина с импакт фактор – 5 бр. (н.т.14, 15, 16, 17, 25) (общ IF 1,921/).
- Оригинални статии в научни списания у нас и в чужбина с импакт ранг – 6 бр. (18, 19, 20, 21, 22, 23) (ощо SJR 1,005).
- Статии в сборници с доклади от научни прояви – 3 бр. (н.т. 3, 11, 12).
- Публикации в български или чуждестранни списания без импакт фактор, получили цитирания в списания с импакт фактор и импакт ранг – 3 бр. (Н.т.2, 10, 13) (общ IF + SJR – 5,998).

Тук е мястото да отбележа, че 21 от публикациите са на английски език, от които 8 са в чуждестранни издания и 13 в български списания, които вече се реферират и в чужбина (TJS и BJVM). Три статии са в сборник от доклади на български език (н.т. 3, 11, 12) и една в научно списание (н.т. 8).

Личното участие на д-р Джелебов в представената научна продукция се илюстрира с факта, че в 7 статии той е водещ автор, в 5 е на второ място, в 5 е трети и в 7 е на четвърто и по-задно място. Няма отбелязани самостоятелни публикации, освен автореферата, но считам, че това не трябва да се отчита като слабост в научната работа, защото задълбочени експериментални изследвания се правят от екипи, където всеки член има свое участие. Нещо повече 17 от съавторите в публикациите са хабилитирани лица, което показва, че той е търсен специалист при изпълнение на научни задачи.

Оценка за качеството и актуалността на научните изследвания на д-р Джелебов е и списъка на цитираните научни статии. От представената справка е видно, че 44% от

публикации са цитирани общо 22 пъти, като 15 от тях са в статии в списания с импакт фактор и ипакт ранг (общ IF + SJR 16,876).

4. Основни научни и научно-приложни резултати

В тематично отношение научно-изследователската дейност на д-р Джелебов е разнообразна, но като цяло е в съответствие с направлението на обявения конкурс.

4.1. Изследвано е влиянието на субмаксималното физическо натоварване при кучета, при което е проследено отражението му върху някои показатели на метаболизма, еритрона и естествения имунитет. Резултатите от тези изследвания са основата на дисертационния труд. Те са публикувани в н.т. 2, 3 и 4, цитирани в автореферата. Оценка за тези резултати е и цитирането им в чужди научни издания /н.т. 2/, като две от тях са в статии в списания с импакт фактор (общ IF 2.688).

Заслужават внимание обаче, публикациите по този проблем, получили гласност в последните години, от които могат да бъдат посочени следните най-важни резултати:

- Установено е, че еднократното изтощително физическо натоварване на кучета предизвиква повишаване на общия и диференциалния брой на левкоцитите в кръвта, понижава количеството на глобулините и повишава съотношението албумини/глобулини (н.т. 18).
- Доказано е, че голямото физическо натоварване индуцира спортна анемия у животните, характеризираща се с намаляване на броя и осмотичната резистентност на еритроцитите, на количеството на хемоглобина и серумното желязо без морфологични промени в клетките. Понижената осмотична резистентност на еритроцитите за продължителен период от време се приема като индикатор за тежестта на стреса (н.т. 19).
- Установено е, че еднократното субмаксимално физическо натоварване на кучета провокира цитокинов отговор, изразяващ се с промени на концентрацията на TNF- α и IL-6. Пониженото ниво на серумното желязо обаче, не е свързано с изменените нива на IL-6 и прохепсидина, а е следствие от ефектите на натоварването (н.т. 20).
- Установено е, че физическото натоварване на нетренирани кучета води до спад в нивата на кортизола и преходно понижаване фагоцитната активност на левкоцитите без да се променя класическия път за активиране на комплемента. Счита се, че пониженото ниво на кортизола може да бъде маркер за неадекватен адаптивен имуен отговор при натоварване и да прави животните по-чувствителни към инфекции (н.т. 21).

4.2. Проучено е влиянието на затлъстяването и експериментална стафилококова инфекция при кучета върху метаболизма, хематологичните показатели и естествения имунитет и са получени следните резултати, които имат и важно клинично значение с оглед здравето състояние на тези животни.

- За първи път у нас са направени изследвания и е адаптиран модел на глюкозо-толерантен тест при кучета, чрез който е доказано, че, затлъстяването и инфекцията със *Staphylococcus intermedius* поотделно

нямат съществено въздействие върху глюкозната толерантност, но комбинацията от двата фактора води до понижена утилизация на глюкозата (н.т. 5, 6).

- Установено е, че експерименталната стафилококова инфекция при затлъстели кучета предизвиква значителни промени в неспецифичните защитни механизми, изразяващи се с повишение на общия брой на левкоцитите и неутрофилите, но с потисната продукция на H₂O₂ от наутрофилите (н.т.7). Във връзка с това са и резултатите относно фагоцитната активност на неутрофилите при такива животни, където тя е неадекватна в ранните стадии на активиране на естествените механизми на защита, което не създава подходящи условия за развитие на адаптивния имунитет (н.т.10).
- Доказано е, че затлъстяването на кучетата, съчетано със субкутанна инфекция със *St. intermedius* води както до нарушаване активността на β -клетките в панкреаса, така и до понижена чувствителност на тъканите към инсулина (н.т. 14).
- Установено е, че подкожната стафилококова инфекция при затлъстели кучета протича с хиперергична продукция на острофазовите фактори на възпалението – С-реактивен протеин и фибриноген (н.т. 16).

4.3. При кучета с експериментална инфекция с *Pseudomonas aeruginosa* са изследвани имунологичните, биохимичните и терапевтичните реакции и са установени следните важни факти:

- На експериментален модел на кожна *P. aeruginosa* инфекция на кучета е установено, че за оценяване състоянието на животните по време на развитие на инфекцията трябва да се прилага комплексен анализ на хематологичните и биохимичните изменения в организма, допълнени с клиничните данни (н.т. 22).
- Доказано е, че оценката на възпалителната реакция, провокирана от *P.aeruginosa* трябва да се прави чрез съчетано използване на инфламаторните маркери нуклеарен фактор капа-бета и азотен оксид и съотношението на неутрофили/лимфоцити (н.т.23).
- При кожна инфекция с *P. aeruginosa* на кучета за първи път е изпитан терапевтичният потенциал на фитопрепарата Feverfew. Установено е, че добър ефект се получава при комбинация с енрофлоксацин (н.т. 24,25).
- Установено е, че прокалцитонинът може да служи като индикативен маркер при инфекция на кучета с Грам-негативни бактерии (н.т. 25).

Освен отбелязаните основни резултати от публикациите, научната дейност на д-р Джелебов обхваща и други въпроси от функционалната патология и имунология, като: изследване промените в неспецифичните фактори на защита при коне след физическо натоварване и ваксинация (н.т. 17), ефектите на стафилококовата инфекция върху някои хематологични показатели при кучета (н.т 8), проатерогенният ефект и

патологичните изменения в бъбреците при мастнодиетично затлъстяване при кучета (н.т. 11,12). Заслужава да се отбележи значението и на обзорната статия (н.т. 13), в която са реферирани най-важните данни относно секреторните продукти на адипоцитите, като са отбелязани данни и от собствени изследвания (н.т. 14). За активно участие в публикационната дейност на Тракийския университет за 2017 и 2018 г. е получил сертификати от Ректора за публикации в престижни международни списания (н.т. 20, 25).

Обективен критерии за научно-изследователската дейност на д-р Джелибов е участието му в изпълнението на пет научни проекта, финансирани от ВМФ като на един от тях (№ 5) е и ръководител. Резултатите от експерименталните изследвания, представени в рецензираните трудове имат научно-приложен характер в областта на функционалната патология и имунология при животните. Както беше споменато по-горе общият брой на публикациите е 24, като 5 от тях са в международни списания с имакт фактор, (общ IF 1,921/ и 6 в български и чуждестранни списания с имакт ранг /общ SJR 1,005/, според справката представена от кандидата. Отбелязани са общо и 22 цитирания, като 16 бр. са от чужди автори, а от български 6 бр., като са изключени директни или скрити самоцитирания.

5. Учебни помагала

Д-р джелибов участва активно в написването и издаването на учебни помагала за студентите. Съавтор е на три ръководства за упражнения (Имунология –2010 г.; Функционална патология – 2013 г.; Биометодология за хуманно използване на лабораторни животни в медикобиологични и научни изследвания – 2017 г.). Всички ръководства са написани съобразно учебните програми на съответните дисциплини за нуждите на студентите от ВМФ, но би могло да се ползват и от обучаващи се от други специалности. Съавтор е и в монографията „Методология за защита и хуманно отношение към домашните любимци“ -2010 г., която е ценно ръководство не само за хората, занимаващи се с развъждане, отглеждане и търговия с такива животни.

6. Учебно-преподавателска дейност

От представената справка е видно, че преподавателската дейност на д-р Джелибов е разнообразна. Започнал с провеждане на практически занятия по Функционална патология, днес той води упражнения по две задължителни дисциплини от учебния план на ВМФ – „Функционална патология“ и „Имунология“ и по избираемата дисциплина „Организация на експеримента“. Според представената справка провежда практическия изпит по Функционална патология и изпит-тест по Имунология и Организация на експеримента. Участва в провеждане на теоретичните изпити по Имунология и по Функционална патология. Съавтор е на учебните програми и лектор в курсовете за следдипломна квалификация „Хуманно отношение и защита на животните, отглеждани в зоомагазини, развъдници, хотели, пансиони и приюти“ и „Защита и хуманно отношение към животните, използвани за научни и образователни цели“. Изпълнявал е длъжността Курсов ръководител на випуск 87 на ВМФ

(2009-2015 г.). В периода 2008 – 2012 г. е работил като технически сътрудник на научното списание Bulgarian Journal of Veterinary Medicine. През 2016 г. е преминал курс за целево обучение по системата за управление на качеството в ТрУ. Понастоящем е административен отговорник и води лекционния курс и упражненията на английски език по дисциплините, които се преподават в секцията. Добър атестат за преподавателската дейност на д-р Джелебов е и мнението на студентите, което според представената справка е много високо.

7. Заключение

Внимателният преглед на научната и преподавателската дейност на гл.ас.д-р Джелебов показва, че той е активен, добре подготвен специалист в областта на Имунологията и Функционалната патология, както като експериментатор, така и като преподавател. Не подлежи на съмнение и активното му участие в научните разработки. Умението да си сътрудничи му позволява да преодолява трудностите, които възникват при изпълнението на научната и преподавателската дейност. Това личи и от представената справка за работа с редица хабилитирани лица, а вероятно и с много нехабилитирани млади учени. От представената справка за учебната заетост се вижда, че в секцията има достатъчно часове - хорариум от преподаваните дисциплини, което е във връзка с изискването за обявяване на конкурс. Според препоръчителните критерии за оценяване на кандидатури за получаване на научни степени и длъжности по Ветеринарна медицина при ТрУ, кандидатът участва с достатъчна по обем и съдържание научна продукция и издадени учебни помагала.

Въз основа на цялостната оценка на научната и преподавателската дейност и като имам предвид и наукометричните показатели за оценяване на кандидатури за присъждане на научни степени и звания по Ветеринарна медицина считам, че гл.ас. д-р Джелебов напълно отговаря на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за условията и реда за заемане на академични длъжности във Ветеринарномедицинския факултет при Тракийския университет. **Въз основа на всичко това си позволявам да препоръчам на членовете на уважаемото Научно жури да изберем гл.ас д-р ПЕТКО ВАСИЛЕВ ДЖЕЛЕБОВ, „доктор по патология на животните“ за „ДОЦЕНТ“ по професионално направление 6.4 Ветеринарна медицина, научна специалност „Функционална патология и имунология на животните“ за нуждите на ВМФ при ТрУ, гр. Стара Загора.**

София, 22.10.2018 г.

Рецензент:
/Доц. д-р А. Филчев, дб/